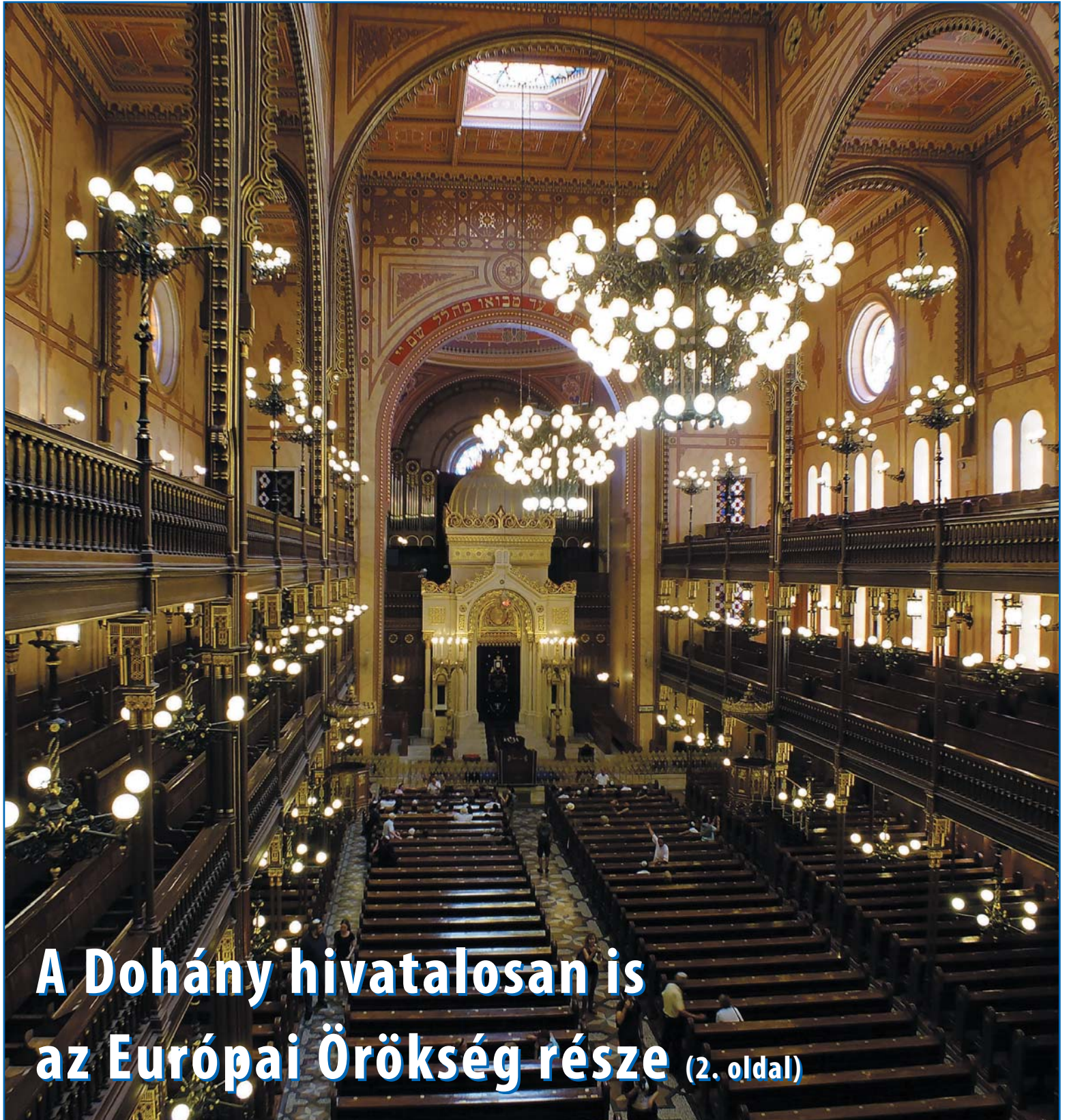

PESTI SÓLET

A DOHÁNY UTCAI KÖRZET HAVILAPJA WWW.DOHANY-ZSINAGOGA.HU

Az Élet Menetei és a 70 éves Izrael (10. oldal)

A Dohány körzet híreiből (6-7. oldal)

**A Dohány hivatalosan is
az Európai Örökség része (2. oldal)**

Dr. Frölich Róbert

Hivatalosan is az Európai Örökség része a Dohány

Tavaly december elején jelentették be, az Európai Örökség címre benyújtott pályázatok közül az előválogatáson túljutott 25-ből, az Európai Bizottság független szakértői testülete által kiválasztottak egyike a Dohány zsinagóga (komplexum). Februárban hivatalosan is odaítélték e címet a helyszíneknek. Március 26-án pedig Bulgáriában átadták az elismerést.

Plovdiv, Bulgária második legnagyobb városa, mintegy két óra útra Szófiától. (Az idősebbek esetleg cigarettamárkaként is ismerik.) Hatezer éves múltra tekint vissza.

Idén azonban nem a régmúlt, hanem Európa miatt került Plovdiv az érdeklődés homlokterébe. Ott adták át ugyanis az Európai Örökség címet. Az Európai Bizottság honlapján a következő olvasható:

„Az Európai Örökség címmel olyan helyszíneket tüntetnek ki, amelyek az európai eszményekért és értékekért folytatott küzdelem, illetve az európai történelem és integráció kiemelkedő emlékei, jelképei. A Dohány utcai zsinagóga több mint 150 éves épülete a legnagyobb zsinagóga Európában. Az épületegyüttesnek részét képezi az itt működő múzeum és levéltár, az I. világháborúban elesett 10 000 magyar zsidó katoná-

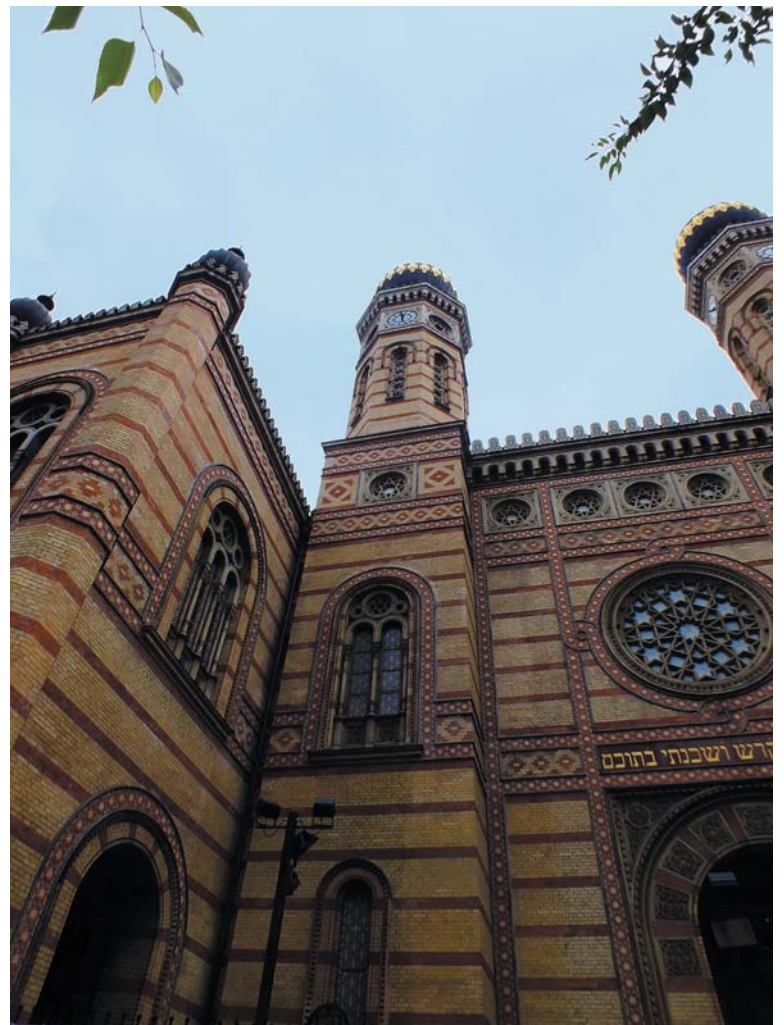
nak állított emlékmű, a holokauszt áldozatainak nyughelyeül szolgáló temető és a Raoul Wallenberg Emlékpark. A Dohány utcai zsinagóga épületegyüttese az integráció, az emlékezés és a párbeszéd szimbóluma.”

Igen, templomunk elnyerte e címet. A komplexum, mely hivatalosan e cím birtokosa lett, a templom köré szerveződött, motorja, éltető eleme, ékköve a templom. Szóljon most itt a köszönet az elmúlt másfél évszázad alatt a templomért küzdő, élő és dolgozó ezreknek, rabbiknak, kántoroknak, orgonistáknak, munkatársaknak. Ők azok, akik elnyerték e címet.

A már Európai Örökséggé nyilvánított színhelyek és az idén e címet elnyerő kilenc új helyszín képviselőinek jelenlétében adták át a címet jelző kis táblát Plovdiv-

ban. A Dohány utcai Zsinagóga díját Navracsics Tibor oktatásért, kultúráért, ifjúságért és sportért felelős biztos adta, és Frölich Róbert, a zsinagóga főrabbija vette át. Felemelő élmény volt bekerülni egy olyan körbe, amely hasonló értékek alapján állt össze, társ lenni egy olyan együttesben, amely vállalja a múlt olykor megárasztó emlékeit is, a humánus, a szolidaritás és a békés jövő érdekében.

Nem csupán szimbolikus aktus ez. A különböző színhelyek képesek lehetnek együttműködni, ezzel is erősítve az európai együvé tartozás érzését. A cím birtokosai között szinte nincs olyan helyszín, mellyel ne lehetne valamiféle kapcsolódási pontot találni, s közös munkával megismertetni egymást Európa és a világnagy közösségeivel.

I M A R E N D

Hétköznap: 7:30-kor kezdünk reggel, az esti ima időpontja 18:00 óra, helyszín a Talmud-Tórában. Az esti ima előtt fél órával, sakk, kártya, kávé és tea várja híveinket!

Péntek esti ima: 18:00-kor a Dohány Templomban.

Szombat reggeli ima a Dohány Templomban: Sachrisz: 9:30
Tóraolvasás: 10:00 Muszáf ima: kb. 10:45

Vasárnap reggeli ima: 8:00-kor, esti ima: 18:00-kor, mindkettő a Talmud Tórában.

A péntek esti kiddust, illetve a szombat délutáni sálesüdeszt szintén a Talmud-Tórában tartjuk.

Sálesüdeszek kezdete a következő hetekben:

április 28.	19:00	május 5.	19:00
május 12.	19:00	május 26.	19:00

A 70 éves Izrael a 25 éves Szigeten

Immár huszonötödik születésnapját ünnepli a Sziget Fesztivál, amely augusztus 8-15-ig tart. S bár még bő három hónap az eseményig, rohamosan fogynak a jegyek. A Fesztiválon ezúttal a korábbinál lényegesen több izraeli művész lép fel, köszönhetően az idén 70 éves Izrael Állam budapesti nagykövetsége és a Sziget együttműködési megállapodásának - is.

Gerendai Károly tavaly adta át a rendezvény főszervezői posztját Kádár Tamásnak, aki arról beszélt, talán minden idők legerősebb zenei programját sikerült idén összehozni. Hozzátette, a Nagyszínpad sztárfellépőire majd 1 milliárd forinttal többet költöttek, mint tavaly. A teljes költségvetése várhatóan 8,6 milliárd forint lesz, ez 12%-kal magasabb, mint a 2017-es.

Az 5 napos bérletek már elkelték, de jócskán fogy a tavaly debütált 3 napos bérlet is, amelyet bármely három egymást követő nap lehet felhasználni. A belépésre jogosító karszalagot idén már fizetésre is lehet használni a Szigeten. Emellett természetesen egyérintéses (contactless) bankkártyákkal és mobiltelefonnal is lehet majd vásárolni.

A környezettudatosság jegyében igen jelentős újítás a Re:pohár, azaz a visszaváltható pohár - ennek segítségével másfél millió eldobható műanyagpoharat szeretnének kiváltani. Idén is szelektíven gyűjtik a PET palackokat, az ALU dobozokat, a kartont és a vendéglátóhelyek pultjában képződő üveghulladékot. Az elhasznált palackokat és dobozokat három Recycling

Centerben lehet majd ajándékokra cserélni.

Izrael állam fennállásának 70. évfordulója alkalmából a Sziget és Izrael Állam Nagykövetsége megállapodást írt alá, így a fesztivál ideje alatt számos meghívott izraeli művész és kísérőprogram segítségével igyekeznek bemutatni az izraeli kultúra sokszínűségét.

/Az izraeli fellépőkről stb. következő havi számunkban olvashatnak bővebben./

– Izrael idén ünnepli függetlenségének 70. évfordulóját – mondta Yossi Amrani, Izrael Állam nagykövete. – Az elmúlt hét évtized egyik kiemelt eredménye az izraeli kultúra sokfélesége és szépsége, amely vibráló, fiatal és élénk társadalmat képvisel, ahol kelet találkozik a nyugattal, dél csatlakozik északhoz, a dal-lamok, a hangok és a színek valós mozaikjában. Örömmel tölt el az együttműködés a Sziget Fesz-

tivállal, amely gazdagságot hoz a szeretet, a fiatal-ság és a boldogság egy szigetére.

Egy másik fontos eseményről, Nelson Mandela születésének 100. évfordulójáról dél-afrikai fellépőkkel (is) emlékeznek majd a Szigeten.

A már megszokott színpadokat, programokat stb. most nem soroljuk fel, azokról bővebben az esemény honlapján, www.sziget.hu olvashatnak.

Nemzetközi kiállítás-sorozatot indított a Maccabi VAC

A világ jelentősebb zsidó diaszpórával rendelkező nagyvárosaiban mutatja be az egyedülálló magyar-zsidó sporthagyományt és örökséget a Maccabi VAC. A tárlatok mindig az adott ország nyelvén, az adott város, illetve ország, magyar-zsidó edzőkhöz, sportvezetőkhöz, sportolókhöz kötődő kapcsolódási pontjait mutatják be részletesen.

A kiállítás-, és kulturális programsorozat nyitóeseményét Izraelben, a Maccabi World Union központjában, (Kfar Maccabiah) rendezték meg, még a 2017-es Maccabi Világjátékok idején. Itt bemutatták azokat a magyar származású legendákat, akik Izraelben sportágak alapjait fektették le, iskolákat teremtettek, vagy kiemelkedő eredményeket értek el sportolóként, sportvezetőként. Többek között Dückstein Zoltán, Imi Lichtenfeld, Michael Keveházi, Ralph Klein, Mándi Gyula, vagy éppen Keleti Ágnes életével ismerkedhettek az érdeklődők.

A Maccabi VAC ekkor egy régi tervét is megvalósította, és ugyanitt egy méltó, háromnyelvű emlékművet állított a XX. században mártírhaltalt halt magyar-zsidó sportolók és sportvezetők tiszteletére.

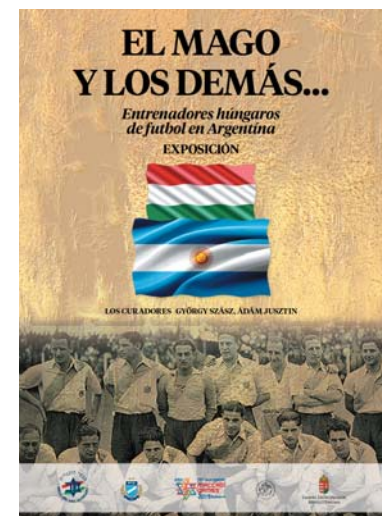
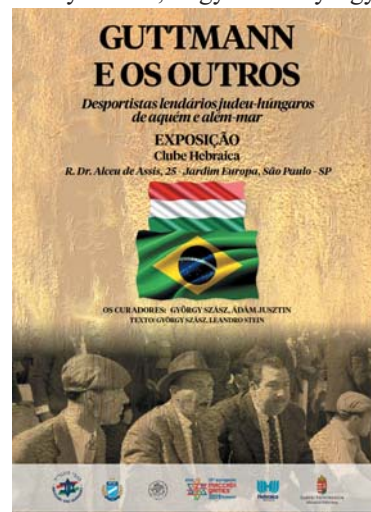
2017 őszén, folytatódott a rendezvénysorozat, Rómában a Magyar Akadémián, ahol az Olaszországban, és főként a Lazio és az AS Roma csapatainál megfordult magyar edzőket, játékosokat mutatták be. Az olasz fővárosban több olyan személyről is megemlékeztek, akik életüket veszítették a holokauszt során. Weisz Árpád, Egri-Erbstein Ernő, vagy az ellenálló és zsidómentő Tóth-Potya István és Kertész Géza tragikus élete és munkássága is példaértékű.

A következő két állomásnak márciusban a dél-amerikai kontinens adott otthont. Sao Paulóban a Hebraica Clubban, Guttmann Béla, Kürschner Izidor, Nicolas Ladá-

nyi, illetve Mándi Gyula munkásságát, életművét mutatták be a helyi közönségnek. Az említett edzőóriásoknak óriási szerepük volt a brazil labdarúgás rendszerének, későbbi sikereinek megalapozásában.

Buenos Airesben pedig elsősorban a „Mágus”, Hirschl Imre, valamint Garay Miksa, vagy Orth György

edzői munkásságát emelték ki a tárlaton.

A 2019-es budapesti Maccabi Európa Játékok után a kiállítás szinte minden anyagát, továbbá sok-sok kiegészítést is állandó kiállítás-ként tekinthet majd meg a magyar közönség.

Míndez a klub elnökének, Jusztin Ádámnak és a kurátor, kulturális igazgató Szász Györgynek köszönhető.

Szezonnyitó Siófokon

Május 18-21. között új helyszínen, még változatosabb programokkal kezdődik a nyári szezon Siófokon. Napközben kulturális- és szabadidős programok várják a látogatók minden korosztályát, esténként pedig koncertek adnak ízelítőt a nyári éjszakákból.

Várossá válásának 50. évfordulója alkalmából megadja a módját a szezonnyitónak Siófok. Rengeteg ingyenes program várja a helyieket és az oda látogatókat a négy nap alatt: a a legfiatalabb korosztálytól az idősebbekig. Mindezt új, nagyobb helyszínen, a Nagystrandon és a PLÁZS-on, ahol már péntek délután megkezdődnek a koncertek. Aznap a rock 'n' rollé lesz a terep: az este fő fellépője az örökifjú Fenyő Miklós. Szombaton a PLÁZS színpadán már 12 órakor indulnak a zenés és táncos programok, az estét pedig az ország egyik legnépszerűbb zenekara, a Wellhello zárja.

Vasárnap már 11-kor gyermekműsor várja a legkisebbeket és egész délután koncertek lesznek. Többek között fellép a Nemadomfel Együttes is, amelynek szolistái értelmi- és testi sérült zenészek. A vasárnap esti nagyszabású koncertet a még mindig népszerű Irigy Hónaljmirigy adja.

Hétfőn is folytatódnak a változatos programok a PLÁZS-on, este a Csík Zenekar különleges koncertje triplán ünnepi alkalmából jött létre. Nemcsak Siófok ünnepe, de az együttes prímása, gitáros és feldolgozásainak szerzője, Szabó Attila is 50 éves lett, magát a zenekart pedig 30 éve alapították. A jeles évfordulók alkalmából minden eddigénél több vendéget hívott meg közös zenélésre a zenekar. A nagyszabású, két órás koncerten az együttes tagjai mellett fellép Ferenczi György és az Első Pesti Rackák, Karácsony János James az LGT-ből, Kiss Tibi a Quimbyből és Lovasi András a Kispál és a Borz, illetve a Kiscsillag zenekarokból.

A négy napos rendezvényt tűzijáték zárja majd este 10 órakor. Szombaton a Millennium parkban átadják a Kálmán Imre Emlékplakettet, amelyet Lehoczky Zsuzsa, Kossuth- és kétszeres Jászai Mari-díjas színművésznő kap, illetve posztumusz emlékplakettben részesül születése 125. évfordulója alkalmából Honthy Hanna is. Ezután hivatalosan is megnyílik a nyári szezon: fél 11-kor elindul az ünnepélyes, lovashuszárokból, táncosokból, old timerekből álló menet a városközpontból a Nagystrandra.

A SUP-pal, az egyre divatosabb vízi újdonsággal is megismerkedhet, aki Siófokon tölti a hosszú hétvégét. Ingyenesen kipróbálhatók az eszközök és délutánonként még SUP jóga bemutatókat is tartanak a SUPport SE tagjai.

További információk:

www.siofokportal.com, illetve www.siofok50.com.

Pesti Sólet menü a BZSH Kóserkonyha receptjei alapján

Spárga krémleves

Hozzávalók:

(4 személyre): 50 dkg spárga, 1 kis fej hagyma, 2 dkg margarin, 1 evőkanál, étkezési keményítő, ízlés szerint só, bors

Elkészítés:

A spárgát megpucoljuk és apróra vágjuk. A hagymát meghámozzuk és finomra vágjuk. A margarinban megfonnyasztjuk a hagymát és kevés vízzel felengedjük. Beletesszük a spárgát, fedő alatt, mérsékelt tűzön 15 percig főzzük. Lehúzzuk az edényt a tűzről, a zöldségeket a főzőlében botmixerrel krémmé zúzzuk, majd visszatesszük a tűzre. Elkverjük az ételkeményítőt 3 evőkanál vízben, a leveshez adjuk, éppen csak összeforraljuk-besűrítjük. Ízlés szerint sózzuk, borsozzuk. Pirított kenyérkockával tálaljuk.

Aszalt szilvával, dióval töltött pulykamell mazsolás rizzsel

Hozzávalók: (4 személyre): 4 db pulykamell filé, 0,3 kg mag nélküli aszalt szilva, 0,2 dkg durvára vágott dió, 0,3 dkg zsemlemorzsza, 1 db tojás, 0,02 dkg őrölt fahéj, 0,2 dl olaj, 1 evőkanál méz, ízlés szerint só, bors

Elkészítés:

A pulykamellet szeleteljük, húsklopfolóval kiverjük és megsózzuk. Az aszalt szilvából, dióból, morzsából, tojásból és fűszerekből töltelékét készítünk. Arányosan szétosztjuk, és a szeletek közepére kenjük. Tekercset göngyöltünk a húsból, fólia-tepsiben egymás mellé fektetjük őket, majd mézes olajjal megkenve mérsékelt sütőben pirosra sütjük. Ha szeretnénk, kihűlés után szeletelhetjük.

Brownie

Hozzávalók (4 személyre): 60 dkg liszt, 50 dkg cukor, 2 és fél teáskanál sütőpor, 7 tojás, 4 evőkanál kakaó, 2 evőkanál rum, 0,1 dl olaj, 1 db narancs leve.

Elkészítés:

A tojások sárgáját kikeverjük a cukorral, hozzáöntjük az olajat és a narancslevet. A tojások fehérjét lazán felverjük. A sütőporral elkevert lisztet a tojásból összekeverjük, majd az egészet lazán összeforgatjuk. Kikent, kiliszteztet tepsibe öntjük a tészta kétharmadát, a maradékba keverjük a kakaóport, s kanállal egyenletesen a tészta adagoljuk. Mérsékelt tűzön kb. 15-20 percig sütjük. Tálaláskor gyümölcslekvárral kínálhatjuk.

Jó étvágyat kívánunk!

Várkonyi Tibor

A százéves Lennie, a muzsika halhatatlan prófétája

Négy évtizedes a DVD fölvétel. Megérkezik a bécsi operaházba „Lennie”, Leonard Bernstein, a kor egyik legnagyobb karmestere. A nemzetközi szokás szerint kézfogással üdvözlí a koncertmestert és a másodhegedűst, megragadná a pálcát, hogy jelt adjon az zenekarnak, kezdje el a nyitányt. Az este Beethoven egyetlen operája, a Fidelio, a házastársi hűség van műsoron. Bernstein azonban nem tud megfordulni, hátát mutatni a közönségnek, mert zúg a vastaps. Szakadatlanul meghajolnia kell, megköszönni a forró fogadtatást. A kényes, nagy művészi eseményekhez hozzászólt bécsi közönség és a külföldről érkezett nézősereg tudja, rendkívüli estében lesz része.

Természetesen nem csupán Lennie miatt, az ő tiszteletére parádés a szereposztás is. Leonora, a hősnő, a bátor hitves, Gundula Janovitz; a börtönben sínylődő politikai fogoly, a zsarnokság áldozata, Florestan, a bábukos hőstenor René Kollo; Rocco a jószívű fogházőr pedig a bársonyos hangú basszus, Manfred Jungwirth.

szinte végeérhetetlen. És szerencsére a művészi hangtechnika bámulatos fejlődést ért meg, e nagyokat hála a DVD-knek, a blue ray fölvételeknek, már nem csupán hallhatjuk, mint a hajdani dőcögős hanglemezekon, hanem láthatjuk is őket. Bernstein élőben van előttünk. Lendülettel, lázban égve vezényel, föltámasztva évszázadok zenei vi-

és korára már beoltott a klasszikus örökséggel, Mozarttal, Beethovennel. Így ismerkedett meg a már a befutott Bruno Walterrel, akinek a helyetteseként összehozta a világ egyik legnagyobb és legkiválóbb együttesével, a New York-i filharmonikusokkal. Ami külön kiemelte ebből a világból nem csupán fizikai hajlékonysága, egész kezének, önállóvá vált ujjainak a finom mozgékonyasága, hanem egész teste. Az a legenda, hogy a vérbeli zenerajongó igazán behunyt szemmel élvezi a muzsikát. A surround technika, a dolby digital hangzás a beavatottaknak mondhatni hangszer csoportokra bontja szét a zenekari hangzást, föltárja a hangszerelés csodáit. Bernsteinnel nem volt elegendő behunyt szemmel hallgatni a produkciót, látni is kellett – őt, minden porcikáját, így volt vele teljes a zenei élvezet.

című alkotása azonnal sikert aratott. A Metro filmvállalkozás nyomban megvásárolta a szerzői jogdíját, de öt évbe telt, amíg Jane Kelly és Frank Sinatra mozivászonra vitte, ott is klasszikus lett. És nem kizárólag a néger eredetű jazznek vált az apostolává, életművének tekintélyes része lett a zsidó vallási muzsika is. A zenei hebraizmus is az egyik prófétáját tiszteli benne.

A végére kell-e hagyni a politikus lelkületű embert? Az elkötelezett humanistát, a békebarát pacifistát? Az 1950-es évek, mint zsidót is, a másutt romboló antiszemitizmus is szembeállította őt a mccarthyizmus fertőzésével, aztán úgy két évtizeddel később a vietnami háborúval. Nixon elnöksége nem túlságosan kedvelte, majd 1980 táján a békéért Hiroshima napokkal tüntetett. Mindezt aztán betetőzte, hogy 1989

Négy évtizedes fölvétel. A lemezen Bernstein éppen hatvan éves, most volna száz, de éppen tizenhét éve halott. És mi történik? A kerek évszázados születésnapjára alkalomból a zenei világ 2700 megemlékezést rendezett. Nem többet és nem is kevesebbet. Az ünnep-lők között ott volt Daniel Barenboim, a zongorista és dirigens fenomen, Gustavo Dudamel, az ifjabb karmester nemzedék jeles képviselője. Steven Spielberg, háromszoros Oscar-díjas rendező filmet készített a rendkívüli alkalomra.

Mert a százéves Bernstein a gazdag nagy létszámú karmester generációknak egyik óriása volt, az olyan nagy németek mellett, mint a német zsidó Bruno Walter, a felejthetetlen olasz Arturo Toscanini, a névsor

lágát. Mondják, nagy társaitól abban is különbözött, hogy az „amerikai álom” varázsolta valóságá. Családja Oroszországból érkezett a már nem is Újvilágba, „tisztá zsidó” környezetből. Édesapja Samuel és édesanyja Jenny, egyaránt Mózes-hitű volt, és ő maga is olyannyira ezt az örökséget ápolta, hogy egészen ifjú korában arra készült, rabbi lesz belőle. Nagyon alacsony társadalmi környezetből indult, a papa fodrász volt, parókákat készített, és a fiút is erre szánta volna, ha a szerencsés véletlen nem szól közbe. Az egyik szomszéd még igen fiatal korában zongorával ajándékozta meg őt, s ez fordított a sorsán. Nem csupán a fehér-fekete billentyűk ejtették rab-ságukba, a zenekar egésze is, majd a komponálás, az alkotás. Huszonöt

Érvényes volt nála ez nem csupán a klasszikus bécsi és egyéb muzsikákra, „igazi amerikai művész” azzal is lett, hogy mondhatni kezdetől eljegyezte magát a jazz-zel, a tengerentúli néger eredetű zenével is. Veleszületett műfajjá tette a szvinget, a kifejezés lendületét, „A városban”, (On the Town)

karácsonyán, a berlini fal ledöntésének örömeire elvezényelte Beethoven IX. szimfóniáját. És meglehet, sokaknak ez nem tetszik, de kendőzetlenül kiállt a biszexualitás mellett is. Nem teljesen távoli a zene világától, de ahogy mondani szokták nem ezért, vagy nem csak ezért szerettük őt...

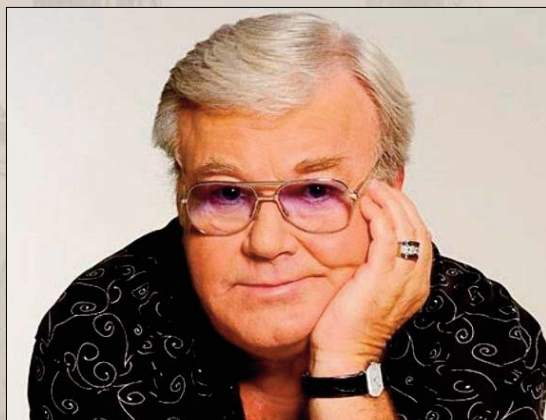
A DOHÁNY KÖRZET MÁJUSI PROGRAMJA

Minden hétköznap reggeli ima 7:30, esti ima 18:00 a Talmud-Tórában, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel ima 8:00, esti ima 18:00 a Talmud-Tórában.

- Május 4. Esti ima a Dohányban 18:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- Május 5. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz 19:00
- Május 6. **Kulturális Páholy, vendégünk Gálvölgyi János a Goldmarkban 16:00**
- Május 11. Esti ima a Dohányban 18:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- Május 12. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 19:00
- Május 18. Esti ima a Dohányban 18:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- Május 19. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Sovuajsz első este, esti ima a Dohányban 18:00
- Május 20. Sovuajsz első nap, reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima a Dohányban 18:00
- Május 21. Sovuajsz második nap, reggeli ima a Dohányban 9:30,
MÁZKIR!
- Május 25. Esti ima a Dohányban 18:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- Május 26. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 19:00
- Május 27. **„Király Miklós és vendégei” koncert a Goldmarkban 16:00**

A Dohány Zsinagóga Alapítvány Kulturális Páholya

Vendég: Gálvölgyi János Kossuth és Jászai Mari díjas Érdemes művész,
akivel **Galkó Balázs** színművész beszélget.

Időpont: 2018. május 6. 16 óra.

Helyszín: Goldmark-terem
(1075 Budapest, Wesselényi utca 7.)

A rendezvény ingyenesen látogatható.

Sikeres kántorkoncert a Goldmarkban

Nem csak megtelt a Goldmark-terem, de a hatalmas érdeklődés miatt rengeteg pótstékot is el kellett helyezni a nézőtérben egy hónapja, lapzártánk után, március 25-én vasárnap este. A Dohány Zsinagóga Alapítvány támogatásával is, a nagyszinagógai zene kialakulásának korát idéző kántor- és kórushangversenyt hallgathatott a publikum.

A közönség az este során Fekete László, Rudas Dániel és Nógrádi Gergely főkántorok előadását, valamint a Dohány utcai zsinagóga és az ORZSE Goldmark kórusának hangversenyét is élvezhette. Az átkötő zenei etűdöket Neumark Zoltán zongoraművész játszotta a megjelentek nagy meglepedésére.

Kép és szöveg: Szentgyörgyi Ákos

Egy százalék a Dohányért

Az Alapítvány a budapesti Dohány utcai zsinagógáért köszöni az elmúlt évi segítséget. Idén is számítunk előző évi támogatóink hozzájárulására, és reméljük újjak is csatlakoznak hozzájuk. Az adományokból az Alapítvány az elmúlt években rengeteg kulturális programot és egyéb rendezvényt (kirándulás, múzeumlátogatás stb.) szervezett a körzet tagjai számára (is). De környezetünk szebbé alakításáért is rengeteget tett Nádél Tamás elnök vezetésével. Elég csak megemlíteni az Emánuel park átalakítását, a sírkert rendbetételét, vagy a Dohány templom orgonájának felújítását. S a sort hosszan folytathatnánk, hozzátéve azt is, hogy minden évben valamely zsidó intézménynek is anyagi segítséget nyújt az Alapítvány, amely korábban már támogatta az Idősek Otthonát, illetve a Szeretetkórházat is.

Kérjük, adója 1 százalékaival is támogassa az Alapítvány munkáját!
Adószámunk: 18005127-2-42

Ha már nem rendelkezik az adója 1 %-áról, akkor is tud segíteni felajánlásával:
Bankszámlaszám: 11707024-20359234-00000000
IBAN: HU71 1170 7024 2035 9234 0000 0000

Ungár Anikó elvarázsolta a Goldmark közönségét

Hiába reméltük – pláne a 15 órás magas részvételi arány alapján – az országos csodát április 8-án, elmaradt... Délután, a Goldmark-teremben, a Dohány Kulturális Páholyban viszont mágikus perceket élhettünk át. A konferanszié, és a jó kedv biztosító ezúttal is elnökünk, Nádel Tamás volt. Vendégünket, Ungár Anikót ezúttal is Galkó Balázs kérdezte.

Illetve dehogy is kellett különösebben faggatni, a művésznő-büvésznő mesélt édesapjáról, a bűvészkedésről és sok másról. Például arról, - elnökünk szavaira is reagálva, - hogy a magyar mellett beszél németül, angolul, ivritül, spanyolul és olaszul. S „konyhanyelvi” szinten franciául.

A majd 70 évesen is bombaformában lévő Ungár Anikó elmondta, hogy édesapja is bűvész volt, személyesen tőle tanult mindent a szakmáról és azon túl. Olyan modellt, példát mutatott neki, anélkül, hogy bármit rá erőszakolt volna, amely magától értetődően bevonozta abba a világba.

Vendégünk kiemelte, ő is egy holokauszt-túlélő gyermeke, s ezt nem csak ebben a körben, de mindenhol elmondja. Egyrészt, az élet tanulságai közé tartozik, illetve az ember sose tagadja meg a gyökereit. S büszkeség elmondania, hogy azért bűvészkedhetett át az életét, mert a négy évig munkaszolgálatos édesapjának az életét mentette meg ez a munka. A lágerben, Örkény Istvánnal volt együtt, eldöntötték, dafke túléltek. Kitalálták, kiemelkednek a szürkeségből, nem akar-

nak az átlagban maradni és elérik, hogy pozitív értelemben felfigyeljenek rájuk. Örkény rövid szkeccseket, színházi jeleneteket írt.

Hozzájuk csatlakozott Beamter Pubi (Jenő), az ismert dzsesszdobos és hárman szórakoztatták a tiszteket. Ennek köszönhetően többet kaptak enni, nem feltétlen kellett mindenhol ott lenniük, ahol dolgoztak. Nem egy Örkény egyperces is szól ezekről az élményekről. Sőt, édesapja játszott a „két félidő a pokolban” focimeccsen – nem a filmen, hanem a valódiában! Anikó hozzátette, bár sok helyen

nem esett szó a zsidóságról, ő beleszületett, nem volt tabu. Édesapja bátran mesélt arról, miként élte túl a borzalmakat. Osztrák édesanyja

szült. S kicsi hiányérzete van, hogy nem próbálta ki. De jött a bűvészet. A siker pedig igazolta a döntést. Megtudtuk, amikor ruhát vesz, közben már látja, miként is alakítja majd át. Persze ez érthető, hiszen ruhaipari technikumot végzett. Ráadásul édesanyja, divatintézetet végzett Grazban és rendkívül szépen, művészi szinten dolgozott. S egy időben neki is volt divatüzlete és az ott árult ruhákat maga tervezte.

Még sok érdekességet hallhattunk, így nem meglepő, hogy most elmaradtak a nézői kérdések. Általános nevetés jutalmazta, amikor jelezte, arra úgy sem válaszol, hogy másora közben hova is tűnnek a tárgyak. Ezután Ungár Anikó nem csak szavaival, de trükkjeivel is elbűvölte a megjelenőket. Zárásként kitalálta hármunk gondolatát, jött is a megérdemelt vastaps!

Szó szerint mágikus délután volt... (schiller)

A Dohány Zsinagóga Alapítvány Kulturális Páholya bemutatja:

Király Miklós és vendégei című előadását, ahol opera, operett és musicel dallamok csendülnek fel.

Király Miklós

Dohány utcai Zsinagóga kórusának tagja, operaénekes

Denk Viktória

Operaénekes

Kőrösi András

Operaénekes

Rudas Dániel

Dohány utcai Zsinagóga Kántora

Neumark Zoltán

Zongoraművész

Időpont: 2018. május 27. 16 óra.

Helyszín: Goldmark-terem
(1075 Budapest, Wesselényi utca 7.)

Az előadás regisztráció köteles.

Regisztrálni az ismert telefonszámon vagy email címen lehet.
Fülöp Ildikó 06305394683 / fulopvildi@gmail.com

MAZSÖK
MAGYARORSZÁGI
ZSIDÓ ÖRÖKSÉG
KÖZALAPÍTVÁNY

Köszönjük a MAZSÖK támogatását, amely hozzájárult mostani számunk megjelenéséhez. Továbbá jelentős segítséget jelent a Pesti Sólet, a Dohány zsinagóga honlapja, s facebook oldala számára a későbbiekben is.

Dési János

Az életmentő nyomdai hamisító

1944-ben sok tízezer ember életét mentette meg a svéd követség menlevele, az úgynevezett Schutzpass. (Más követségek is adtak menlevelet, így a svájci, a portugál, a spanyol, vagy éppen a vatikáni is.) A svéd Schutzpasszt állítólag maga a svéd követség ifjú és agilis titkára, a sok halálra ítélt zsidó megmentésében jelentős szerepet vállaló, Raoul Wallenberg tervezte.

A menlevél szövege szerint „a budapesti Svéd Kir. Követség igazolja, hogy fenntnevezett – a Svéd Kir. Külügyminisztérium által jóváhagyott – repatriálás keretében Svédországba utazik.

Nevezett a kollektív útlevélben is szerepel. Elutazásáig fent nevezett és lakása a budapesti Svéd Kir. Követség ortalma alatt áll.”

Persze a Schutzpass sem volt csodaszer. Sokszor elfogadták a hatóságok, a nyilasok – sokszor nem. Ezzel együtt nagy kincsnek számított, nem csoda, hogy hamisították is. Minden valószínűség szerint „hivatalos” hamisítás is előfordult. Ugyanis a hatóságok eleinte 4500-ban maximálták a kiadható menlevelek számát, de ez édeskeves volt a százezernyi üldözöttnek.

És hogy hol készült a legjobb minőségű hamisítvány? Éppen abban a nyomdában, ahol az eredeti. A Paulay Ede utcai Antiqua-ban. Valószínű ebben az emberi életet mentő akcióban az egyik legfontosabb szereplő, Wiesmeyer Emil volt.

Wiesmeyer Pozsonyban született, Budapesten tisztviselőként, könyvelőként majd a Magyar Szemle kiadóhivatalában gazdasági vezetőként dolgozott. 1941-ben többekkel együtt vett egy nyomdát a budapesti Paulay Ede utca 65-ben.

Az Antiqua Nyomdai és Irodalmi Rt-nek nemcsak résztulajdonosa, hanem igazgatója is lett.

Érdekesség, hogy az igazgatóság elnöke dr. Lázár Andor, aki korábban az igazságügyi miniszterként működött, s történetünk idején is több nagyvállalat igazgatótanácsi tagságát is betöltötte. Vagyis az Antiqua komoly üzleti vállalkozásnak minősíthető.

Wiesmeyer nyomdája 1944-ben kapta meg a feladatot, hogy készítse el a Schutzpassokat. Miért pont ő? Azt ma már nehéz lenne megmondani. Talán a korszerű felszerelés, a technikai felkészültség is számított. De akadnak arra utaló jelek, hogy a nyomda vezetőjének voltak kapcsolatai azokkal az illegális mozgalmakkal, amelyek megpróbálták maguk is hamis iratokkal embereket menteni.

A nyomda ugyanis nemcsak Schutzpassokat készített - ezeket, legalábbis egy ideig, teljesen legálisan -, hanem keresztleveleket, házassági anyakönyvi kivonatokat is, amelyekkel „árja” származásukat igazolhatták a zsidók.

Wiesmeyer Emil embermentő nyomdai tevékenységéről az első beszámoló Bajtaj Péternek Korom Ferencel, a nyomda gépmesterével 1990-ben készült interjújában található. (Bajtaj, The Raoul Wallenberg Project, Uppsala University)

Eszerint a nyomdászként dolgozó Koromot egy ismerőse, Szalay Tibor, kérdezte meg, hogy hajlandó lenne-e hamis papírokat gyártani. Korom igent mondott, csak, mint felelte, nincs hol.

Szalay ezután intézte el, hogy Korom Ferencet felvegyék a Wiesmeyer Emil féle Antiqua nyomdába. Ahol aztán a tulajdonos támogatásával szombat-vasárnapon titokban készítettek a mentéshez használható dokumentumokat. Majd ezekre bélyegzőt hamisítottak és „antikolták” azaz régiesítették, nehogy lebukjanak.

Később – emlékezett Korom – megrendelést kaptak a svéd követségtől 800 Schutzpass elkészítésére, ám ezt a számot „megfejeztük többször” – mondta. Emlékei szerint a követségen Wallenberg mellett dolgozó Forgács Vilmos kérésére, aki a helyszínen ellenőrizte a munkát. Így további kétezer készült a magyar hatóságok által engedélyezetteken felül a svédeknek.

Később a nyomdászok rájöttek, hogy milyen trükkkel lehet megállítani a számlálót és saját számlukra további példányokat készítettek. Ezret?

Tízret? Húszezet? Üzleteltek velük, vagy emberbarátságból szétosztották? Ma már kibogozhatatlan. Egyrészt mert ezek a papírok éppen olyanok, mint az eredetiek – hiszen ugyanott, ugyanúgy készültek. Másrészt, így vagy úgy, de az biztos, hogy a lehető legnemesebb célt szolgálták, emberek életét mentették meg.

Korom visszaemlékezéseiből az derül ki, a nyomdaigazgató más módon is segíteni próbált. Idézzük őt:

„A Wiesmeyer, mint a vállalat igazgatója rengeteg embernek segített anyagilag is, és minden formában. Lényegében ez az üzem azért volt akkor, hogy akit kell, azt segítse, támogassa. (...) A Wiesmeyer Emil, az egyébként többször <<vendégszerepelt>> a Svábhegyen a Mirabellben és a Majesticben, (A Gestapo székházai) mert elvitték az SS-ek. Nem a Schutzpass miatt, hanem a helyzet az volt, hogy ha meglátott egy németet, akkor már szikrázott a szeme, ő német származása ellenére gyűlölte őket és a fasizmust és hát mit tudom én, lehet, hogy szólt valamit és ezért elvitték. Hát pár nap múlva szerencséjére mindig kijött. Hát akkor aztán persze nem voltunk olyan nyugodtak a nyomdában, hogy mikor kerülünk mi sorra. De aztán szerencsére nem kerültünk. De őt két-három alkalommal vitték el.” Korom visszaemlékezéseit alátámasztja több dokumentum is.

Egy közjegyző előtt hitelesített vallomás, amelyben valaki arról számol be, miként mentette ki családjával együtt őt Wiesmeyer a kolozsvári gettóból és csempészte fel a biztonságosabbnak tartott Budapestre. Vagy egy háború után keletkezett igazolás, amely szerint a földalatti ellenállás tagjait látta el a nyomda szükséges hamis dokumentumokkal.

Esetleg Kovig Béla egyetemi tanár visszaemlékezései, aki ellenálló tevékenységét azzal bizonyította a háború után, hogy az Antiqua nyomda igazolta neki, hogy ott, titokban röplapokat készített, amelyekben a keresztény erkölcs nevében tiltakozott a családok szétszakítása és a modern rabszolga-rendszer ellen. (Magyar Egyháztörténeti közlemények 2008, 349. p.)

A felszabadulás után a nyomdát államosították, Wiesmeyert tönkretették, majd hamis vádak alapján évekre lecsukták, maradék vagyonát, tárgyait elkobozták.

Az utókorra most annyi marad, hogy a tények mind teljesebb feltárással próbáljon meg méltó emléket állítani egy igaz embernek, Wiesmeyer Emilnek.

Kitűnő zsidók - kitüntetett zsidók

(IX.) – Dr. Köves Máté

E sorozattal azoknak kedveskedünk, akik szeretik a régi történeteket, régi dokumentumokat, a régiségeket, a történelmet, vagy az írásokat melyek összefüggnek a zsidó múlttal-jelennel. Reméljük Önök hasonló szeretettel fogadják, s várják majd a következő számot, mint a képes-lapok esetében. Most Dr. Köves Mátéről, a Honvédelemért Kitüntető Cím I. osztályának tulajdonosáról olvashatnak

A kitüntetésről

A rendszerváltást követően szükségessé vált a korábban használt kitüntetések modernizálása, újragondolása. Néhány érdemrend rövid ideig ugyan rendszerben maradt, de a java részük elavulttá vált, ezért régi-új típusokat vettek elő.

1992-ben készültek a honvédelmi miniszteri kitüntetések, így a Honvédelemért Kitüntető Cím három fokozata is. A kitüntetést hasonlóan a monarchiában és a Horthy-korszakban rendszerített hasonló kitüntetések mintájára alkották újra. Adományozásukkal azokat illetik, akik hosszabb ideig kiemelkedő munkát végeztek a honvédelem terén, vagy a honvédségi munkát támogatták. Évente 200-300 főt részesítenek a három fokozat valamelyikével.

Az I. fokozat (babérkoszorúval ékesített) kereszt formájú érem, szarai végében zöld színű zománcszegély található, közepén a Kossuth-címer látható, a koronával és ezt fogja körbe egy zöld babérkoszorú. A függesztkarikát függőleges fémkoszorú szem tartja. Szalagja három-szög alakú, sötétzöld színű textil, piros-féher-zöld farkasfog mintával.

rábeszélte, csatlakozzon a hitgyülekezetükhöz. Ezt elfogadva tíz évig külföldi iskolákban tanult. Izraelben, az USA-ban, Franciaországban. Elvégzett egy Chabad Lubavicsi rabbiiskolát és a hivatalos tóramásoló szófer, majd a mohel szakvizsgákat is. Miután visszatért Magyarországra, a Debreceni Egyetem hallgatója lett.

Friss diplomáival hamar betört a hazai zsidó életbe. Szakértelme nemcsak a reneszánsz tudósokéval volt egyenlő, de pályáját egyengetve nem csak a hazai hivatalos zsidó szervezet, a Mazsihisz támogatta, hanem a regnáló kormányzat is és mindezekon felül az ő munkaadója a Chabad mozgalom helyi és nemzetközi vezetősége.

Oktatóként (héber jog) több egyetemen megfordult. 2003-ban Izrael akkori főrabbiája jött el hazánkba és avatta Kövest rabbivá. Avatásán jelen voltak a hazai élet jelentős politikai vezetői és a Mazsihisz akkori vezetője is.

Életkora, tudása és modern vallási szemlélete, a „porosnak” mondható hitközségi szemlélettel szembemelve sok barátot és ellenzöt produkált. Újításai és merész kezdeményezései hatására (Sziget Fesztivál, szabadegyetem stb.) egyre nagyobb érdeklődéssel fordultak szektája felé az identitásukat keresők.

2010-ig, míg saját gyülekezeti zsinagógát nem kapott, jelentős szerepet vállalt Oberlander mellett a Mazsihisztől „ajándékba” kapott Vasvári Pál utcai Zsinagóga életében, annak hitéleti kisajátításában, átalakításában, a 2004-ben átadott Károly körúti imaház életében, a Chabad által létrehozott óvodában. Közben

könyveket írt, és különböző társadalmi, vallási funkciókat látott/lát el. Hihetetlen munkabírása és fantasztikus hitéleti sikerei elismeréseként 2010-ben átvehette az Óbudai Zsinagóga irányítását, melyet azóta is ellát.

2012-ben a Honvédség táborig főrabbiájává nevezték ki, amely pozíciót hosszú időn keresztül valós sikerekkel és eredményekkel körzetünk főrabbiája látta el - lemondásáig!

Közismerten erős kritikai hangnemet üt meg folyamatosan, a magyar történelmi zsidó hitközséggel szemben (MAZSIHISZ). Nézetei és több ízben történt kijelentései szerint, a megújulás szükségének ő maga és egyháza hirdetője. A Mazsihisz-szel kapcsolatos kritikáinak fontos eleme az a gondolat, hogy a zsidó közélet nem lehet elkötelezett egyetlen politikai entitás felé sem.

Ehhez képest az ideai választások előtt szórólapon támogatta az egyik kormányzat jelöltet...

Kitüntetései

2012 októberében, a nemzeti ünnep alkalmával osztották ki Totha Péter Joel és Köves Slomó Máté részére a kitüntetést, melyet a Honvédelmi Minisztériumban vehettek át.

Mivel a kitüntetését abban az évben vehette át, mely évben kinevezték őt a Tábori Rabbinátság munkatársává, és a kitüntetést azoknak szánják, akik hosszabb ideig, kiemelkedő honvédelmi munkát, vagy annak támogatását folytattak, így ebből is látszik, személye, rabbi volta milyen kiemelkedően fontos a magyarországi zsidóság számára.

Források:

– https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6ves_Slom%C3%B3

– Nagy Magyar Kitüntetéseknkönyv

**

A fotón látható kitüntetés nem Dr. Köves Máté Slomó kitüntetése, gyűjteményi darab.

Izsák Gábor

Az adományozotról

Köves Máté (alias Köves Slomó), 1979-ben született Budapesten. Ortodox rabbiként tartják számon, az EMIH (Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség) nevű vallási csoport egyik alapítója, az újrainított óbudai zsinagóga vezetője.

Köves Máté vallástalan értelmiségi családban született. A rendszerváltás után került kapcsolatba mentorával, a nemzetközi vallási szekta nem sokkal korábban Magyarországra delegált vezetőjével, Baruch Oberlanderrel, aki rögtön meglátta a tehetséges fiatalban a lehetőséget és

Élet Menete ünnepség a 70 éves Izraelben

Ötvenöt országban működik a nemzetközi Élet Menete szervezet, de ezeknek csak egy kisebb része lehetett ott helyben Izrael Állam 70. születésnapjára szervezett programon. A magyar delegáció viszont igen, köszönhetően az „Alapítvány a Dohány utcai Zsinagógáért” jelentős anyagi támogatásának is.

Az Élet Menete Alapítvány

A csapat április 17-én indult és érkezett Tel Avivba, s este már részt is vett a Jom Hazikaron megemlékezésen, a Rabin téren. Másnap remek utazás következett, amely során Massada, illetve fürdés a Holt-tengerben volt a program. Még úton volt a társaság, amikor beindultak a légvédelmi szirénák – országszerte

megállt a forgalom, s élet az két percre. És emlékeztek... Csütörtökön a Nemzetközi Élet Menete szervezésében az összes résztvevő küldött együtt indult Jeruzsálemben a Polgármesteri Hivataltól a Siratófalhoz. A menet és a Kótelnél töltött idő mindenkinek feledhetetlen élményt jelentett Majd

irány Latrun, Izrael egyik leghíresebb szabadtéri katonai múzeuma. A vacsora után az Élet Menete Gálaestje gondoskodott a kiváló hangulatról. A beszédek – és minden ország zászlós külön köszöntése – után látványos show és zenés program várt a több ezer megjelentre. Pénteken, aki akart részt vehetett egy újabb kiránduláson, a csodás Ros Hanikra sokakat ejtett ámuldba,

miként Haifán a Bahai kert és a kilátó. Az esti I.tentiszteletet a hotel különtermében Dr. Frölich Róbert főrabbin, Deutsch László főrabbi, és Dr. Verő Tamás főrabbi tartották. A másnapi pihenést követően vasárnap akadt, aki meglátogatta a Ben Gurion Házat, mások egy utolsó sétát tettek a Carmel piacon, illetve a tengerparton. Este pedig jött a fájó búcsú és indulás vissza, Budapestre.

Az Élet Menete Alapítvány

Auschwitzi séta 2018

Az Élet Menete Alapítvány

Idén harmincadik alkalommal tartották meg az auschwitzi menetet, melyen 12 ezer zsidó és nem zsidó származású résztvevő gyűlt össze a világ minden tájáról. Alapítványunk 200 fővel képviselte Magyarországot. A holokauszt nemzetközi emléknapjára évről-évre 55 országból érkeznek fiatalok és idősök, hogy emlékezzenek és emlékeztessenek. Az eseményen jelen volt Andrzej Duda lengyel és Reuven Rivlin izraeli elnök is, mindketten fontos beszédet mondtak. A résztvevők ezúttal is végigjárták az Auschwitz-Birkenau-i megsemmisítő tábor közötti utat a II. világháborús halálmenetek egykori útvonalát, a vézskorszak áldozatainak tiszteletére.

Delegációnk április 10-én indult Lengyelországba, miután a Dohány utcai zsinagógában meghallgattuk Dr. Frölich Róbert főrabbi, és Heisler András a Mazsihisz elnöke előadását, köszöntését. Az öt nap idén is bővelkedett programokban, de most is jutott idő városnézésre és a kötetlen ismerkedésre. Csapatunk pénteken ért vissza Magyarországra, s a budapesti holokauszt emlékműnél, a Dunaparti cipőknél zenével és baráti beszélgetéssel búcsúztunk egymástól, illetve a 2018-as auschwitzi Élet Menetétől. Köszönjük az önkénteseink munkáját, és az idei résztvevőink megtisztelő jelenlétét.

Gordon Gábor

Gyere, és mutasd meg, hogy **sokszínűen szebb** a világ!

Az Élet Menete

Az Élet Menete Budapesten
2018.
május 13. 16:00

Találkozó: Az Élet Menete szobornál
(1056 Budapest, Március 15. tér), ahonnan az Erzsébet hidon át a Friedrich Born rakpartra vonulunk.

Szentgyörgyi Zsuzsa

Két levél a múltból

Szükségem lett egy bizonyos fényképre családunk múltjából. Előszedtem hát a nagy dobozt, amelyben ott lapulnak a megmaradt fotók, és feltúrtam. Előkerült a kép is, és persze, ilyenkor minden más. Két levél is.

Az első, szép vastag, finom papíron íródott, pecséttel, lendületes aláírással. Megborzongtatott a dátuma: Budapest, 1944. október 9. Tehát alig egy héttel a Szálasi-puccs előtt íródott. Egy – mai szemmel – szinte nevetségesen naiv, ám tisztességes íromány. A Magyar Athletikai Szövetség, a MASZ elnöke, aki, nem mellékesen királyi kormány-főtanácsos volt, írta alá. Az aláírásból, no meg a Wikipédiából próbálom kikövetkeztetni, talán Dr. Vangel Gyula lehetett. Címzettje édesapám, Szentgyörgyi Imre (természetesen nagyságos úrként megszólítva). Aki ez időben valahol munkaszolgálatosként kellett volna, hogy lapáttal a

kezében feltartóztassa az akkor már hatalmas lendületben előretörő szovjet hadsereget. Valószínűleg édesanyám kezéhez jutott el a már hetvenhárom évesnél régebbi levél. (Csak előtör belőlem a mérnök. Régi papír, négyrét összehajtva, s mégsem porladt szét, megőrizte a tartását, sőt, a gépirás festékje is szinte makulátlan. Kiválóan gyakorolták szakmájukat a régi gyári mérnökök – tiszteleg előttük a késői utód.)

Mi végre is íródott e levél? Érdemes idézni a lényegét. „A Magyar Athletikai Szövetség hivatalosan igazolja, hogy Szentgyörgyi Imre (...) versenyzői pályafutása során számos győzelmet és helyezést ért el. Magatartásával és sportszerű, korrekt felfogásával sporttársainak és vezetőinek teljes megbecsülését élvezte. (...) Ezt az igazolványt a zsidótörvé-

nyek alol Kormányzói kegyelem útján való részbeni mentesség elnyerése végett állítottuk ki.” (Eredeti helyesírással idéztem.)

Nyilván édesanyám, vagy apám testvére próbálkozott. I.tenem, szó szerint egy szalmaszál a háborgóan hullámzó, viharos víz felszínén! Vajon mit is jelenthetett a levélben a „részbeni mentesség”? Meglehet, a derék elnök védekezése volt? Akinek tisztában kellett lennie, hogy egy 38 éves férfi, egy kiváló sportoló, akinek nyilván

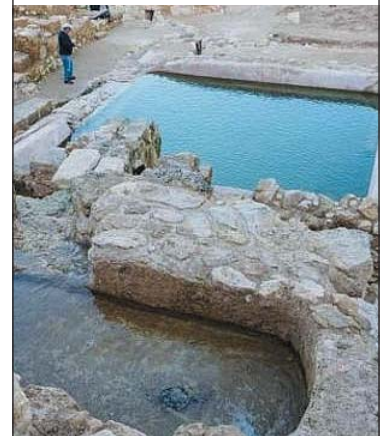
egészséges a teste, aligha lengedezhetett Budapesten, mert már rég behívták. Ha keresztény volt, katonaként (igaz, ez esetben aligha volt szüksége menlevélre), ha pedig zsidó, akkor munkaszolgálatosként senyvedt a fronton. És mégis, a kormány-főtanácsos úr megfogalmazta, a gépirónóval leíratta, a kérelmezőhöz eljuttatta ezt a kérvényt. Megnyugvás a ma élőnek, hogy a kor Szodomájában éltek még Lót leszármazottai.

Találtam azonban még egy levelet a MASZ-tól származó igazolás mellett. Ez is igazolás. Félbevágott A4-es, gyenge minőségű papíron, megszólítás és címzés nélkül. Egy bizonyos Zsiros Imre írta alá, a Postás Sport Egyesület (PSE) elnökeként. A kurta íromány csupán igazolja, hogy édesapám, idézem: „a felszabadulásunk előtti időkben mint atléta egyesületünk színeiben versenyzett. Versenyzői pályafutása alatt több helyezést ért el, és mint versenyző mindenkor becsülettel állt helyt, sporttársai szerették.”

Vangel főtanácsos úr aláírása és pecsétje fölött még az állt: Kiváló tisztelettel. Ezen a fecnin semmi hasonló. Ezt már nem a tisztességes, istenhívő ember, az angyalokat mentő Lót küldte, hanem egy nyavalyás kis tisztviselőcske. De kellett az igazolás, amely a megmaradt boríték alapján 1975-ben íródott, mert ez is segített abban, hogy édesapám, mint kiváló sportoló, megfelelő temetőben kapott végső nyughelyet.

Helyreállították Jeruzsálem 1500 éves medencéjét

Négyéves régészeti helyreállítási munkálatok után Jeruzsálemben hamarosan megnyitnak egy 1500 éves vízmedencét, amelyet ingyenesen látogathatnak majd az érdeklődők - jelentette a Walla nevű izraeli honlap.

Jeruzsálem déli részén, Ejn Hani-jában egymás mellett lesz látható a vízmedence, egy bizánci korból, a IV.-VI. századból származó villa, és a szomszédos teraszos földművelés maradványai egy nemzeti park látványosságaként. A földterület tulajdonosa az örmény pátriárka, és a város új nevezetességét vele egyetértésben, vele együttműködve hozták létre az izraeli hatóságok. Ejn Hanija a Jeruzsálemet körülvevő hegyek egyik forrása, amelynek vizét különböző szertartásokra több vallás is használja.

A régészek szerint a forrás vidékén már az első izraeli királyság idején létrejött egy település, amely később ismét életre kelt, és leginkább a bizánci korban virágzott.

Átadták az idei Világ Igaza kitüntetések

Az emlékezés és az oktatás a jobb világ egyetlen rendelkezésre álló biztosítéka – mondta József Amrani, Izrael Állam budapesti nagykövete április 12-én, a Páva utcai Holokauszt Emlékközpontban, az izraeli holokauszt-emléknap alkalmából rendezett megemlékezésen, amelyen három embermentő kapott posztumusz Világ Igaza kitüntetést.

A rendezvényen Jávor Zsuzsanna, holokauszt-túlélő gyűjtötte meg az emlékezés gyertyáját, Herzlich Talia pedig hegedűn játszott. Az ifjú művész, a Jeruzsálemi Egyetem hallgatója, aki Erasmus ösztöndíjjal tanul a Liszt Ferenc Zene-művészeti Egyetemen. /Az Izraeli Követség hagyományosan, bemutat egy tehetséges, fiatal izraeli művészt ezen a rendezvényen./

József Amrani kiemelte, ez a nap arra szólít, hogy álljunk meg, gondolkodjunk, tanuljunk és emlékezzünk. Mindez nem korlátozódhat egyetlen napra, hiszen „kötelességünk világunkat jobbá, biztonságosabbá tenni”, ennek biztosítéka

az emlékezés és az oktatás. Hozzátette, a holokauszt olyan történelmi tragédia, amelyet a náci rezsim és európai kollaboránsai mértek a zsidó népre egy olyan földrészen, amely a világnak kultúrát, értékeket adott, megteremtette a népek egyenlőségének fogalmát. Hangsúlyozta, Németország felelősségvállalása nem mentség egyetlen nemzet számára sem, azok sem moshatják tisztára lelkiismeretüket, akik félrenézve tudatlanságot színeltek.

Fotók: Szentgyörgyi Ákos

József Amrani rámutatott: a holokauszt emléknapja nemcsak a szenvedést, a veszteséget, a tragédiát, hanem a hősiességet és a bátor kevesek lázadását és ellenállását is jelképezi, és manap-

ság meg kell találnunk szívünkben a bátorságot, hogy jobbá tegyük a világot.

Szita Szabolcs, a Holokauszt Emlékközpont igazgatója hatalmas dolognak nevezte, hogy a humánus végét jelentő vészorszakban akadtak emberek, akik megtartották a tízparancsolat tanításait, saját és családjuk biztonságát is kockáztatva segítették az üldözötteket. A bátor megmentők többnyire nem beszélnek hősiessé-
gükről, „hallgató szent emberek”, akik tettüket

természetesnek tartják, holott átvették az üldözöttek félelmét, áldozatos cselekedeteik pedig fontosak az utókornak is.

A megemlékezésen posztumusz Világ Igaza kitüntetést adományoztak Markos Györgynek és feleségének, Máriának; Paulik Ferencnek; illetve Sipkovszky Kálmánnak és feleségének, Rozáliának. A kitüntetéseket az embermentők gyermekei és unokái vették át.

A jeruzsálemi Jad Vasem Intézet az izraeli parlament, a Knesszet 1953-as

törvénye alapján adományozza a Világ Igaza kitüntetést azoknak, akik zsidók életét mentették a vészorszak idején. Eddig 844 magyar ember kapta meg az elismerést.

Jahrzeit-napok a falnál

A Dohány utcai Zsinagógában a fekete gránitból készült Jahrzeit-falon a kis névtáblák fölötti gyertyák évente öt alkalommal gyulladnak fel, s emlékeztetnek elhunyt hozzátartozóinkra, ismerősünkre. A négy Mázkir napon, vagyis Jajm Kippur, Smini Áceresz, Pészach 8. és Sovuajs 2. napján és haláluk héber naptár szerinti évfordulóján – az előző estétől – világítanak szereteteinkért a gyertyák. A Jahrzeit-napon a reggeli i.tentisztelet után a közösség átmegy a falhoz és Káddist mond az elhunytért. Lapunk úgy segít Önöknek, hogy közreadjuk, elhunyt szereteteiknek mikor is van a Jahrzeitje.

Dr. Hajdú Árpád	május 1.	Szili Mórné	május 9.	Baruch Sándor	május 19.	Biksz János	május 27.
Vadász Miklós	május 1.	Szűsz János	május 11.	Csillag család Szegiből	május 20.	Peter Nadel	május 27.
László Miklós	május 2.	Héber felirat	május 11.	Dévényi Andrásné	május 22.	Szabó Rozália	május 27.
Reichental Jakab	május 2.	Steiner Alfréd	május 12.	Baruchné Beck Rózsika	május 23.	Bartos Miksa	május 30.
Rose Neumann	május 3.	Dr. Seifert Géza	május 13.	Weisz József	május 24.	Weinberger Klára	május 30.
Deutsch Miklós	május 5.	Dr. Frank Endréné	május 14.	Dr.Grosser Jenőné	május 25.	Wurumbrand család	május 30.
Steiner György	május 5.	Weisz Sámuelné	május 15.				
Krebsz Dezsőné	május 6.	Reitmann Gizella	május 19.				

